

Fredrikke

Organ for FoU-publikasjoner - Høgskolen i Nesna

Å være nyutdannet lærer, behovet for veiledning og organisering av veiledning i skolen

Per Karl Amundsen

Pris kr. 45,-
ISBN 978-82-7569-182-6
ISSN 1501-6889

2009, nr. 2

HØGSKOLEN I NESNA

Om Fredrikke Tønder Olsen (1856-1931)

Fredrikke Tønder Olsen ble født på handelsstedet Kopardal, beliggende i nåværende Dønna kommune. Det berettes at Fredrikke tidlig viste sin begavelse gjennom stor interesse for tegning, malerkunst og litteratur. Hva angår det siste leste hun allerede som ung jente "Amtmannens døtre".

Kildene forteller at Fredrikke levde et fascinerende og spennende liv til tross for sine handikap som svaksynt og tunghørt. Hun måtte avbryte sin karriere som gravørlærling fordi synet sviktet. Fredrikke hadde som motto: "Er du halt, er du lam, har du vilje kjem du fram." Fredrikke Tønder Olsen skaffet seg agentur som forsikringsagent, og var faktisk den første nordiske, kvinnelige forsikringsagent. Fredrikke ble kjent som en dyktig agent som gjorde et utmerket arbeid, men etter 7 år måtte hun slutte siden synet sviktet helt.

Fredrikke oppdaget fort behovet for visergutter, og startet Norges første viserguttbyrå. Hun var kjent som en dyktig og framtidsrettet bedriftsleder, der hun viste stor omsorg for sine ansatte. Blant annet innførte hun som den første bedrift i Norge vinterferie for sine ansatte.

Samtidig var hun ei aktiv kvinnesakskvinne. Hun stilte gratis leseværelse for kvinner, inspirerte dem til utdanning og hjalp dem med litteratur. Blant hennes andre meritter i kvinnesaken kan nevnes at hun opprettet et legat på kr. 30 000,- for kvinner; var æresmedlem i kvinnesaksforeningen i mange år; var med på å starte kvinnesaksbladet "Norges kvinder" som hun senere regelmessig støttet økonomisk.

Etter sin død ble hun hedret av Norges fremste kvinnesakskvinner. Blant annet er det reist en bauta over henne på Vår Frelsers Gravlund i Oslo. Fredrikke Tønder Olsen regnes som ei særpreget og aktiv kvinne, viljesterk, målbevisst, opptatt av rettferdighet og likhet mellom kjønnene.

Svein Laumann

Innhold

Å være nyutdannet lærer, behovet for veiledning og organisering av veiledning i skolen.....	1
1 Møte med skolen	4
1.1 Det positive ved å være lærer	5
2 Behovet for støtte og veiledning	6
2.1 Utfordringer og muligheter mht. klasseledelse og klassemiljøutvikling.....	7
2.2 Personlig-profesjonell kompetanse - lærere skaper sin egen unike læringsvei.....	8
3 Mentorordning for støtte og veiledning av nyutdannede lærere	9
3.1. Veiledning av nyutdannede – to eksempler.....	10
3.2 Skien Kommune – tiltak for veiledning av nyutdannede lærere og førskolelærere.....	11
3.3. Veiledningstiltak for nyansatte lærere på Østre Skole (Danmark)	12
3.4. Hvordan kan skoler forholde seg til nyutdannede lærere?.....	13
3.5. Et skoleeksempel på en veiledningsplan ved ”Framgangsvik” Skole.....	13
Litteratur.....	16

Denne artikkelen beskriver hvordan nyutdannede lærere opplever det å komme ut i sin første jobb i skolen. Jeg har i 2007-08 fulgt 2 lærere gjennom det første året i arbeid, vært tilstede i undervisningen og intervjuet lærerne 2 ganger. Jeg har også hatt samtaler med de erfarne lærerne som har fungert som veiledere for de nyutdannede. Det er også tatt med synspunkt fra nyutdannede samlet til veiledningsseminar høsten 2008. Ved siden av å beskrive nyutdannedes opplevelse av læreryrket søker artikkelen også å si noe om hvordan nyutdannede kunne tenkt seg gode veiledningsordninger i skolen. Artikkelen refererer også til annen forskning.

1 Møte med skolen

Tradisjonen for nyutdannede lærere i skolen har for mange vært "svøm eller synk". I dag er dette fremdeles en realitet sett i forhold til at halvparten forlater skolen etter 5 år. Nyutdannede i dag forteller om arbeidspresset, mer enn lønn som viktigste årsak til at de gir seg som lærer og søker andre yrker (Utdanning 6/2008). Nyutdannede opplever ofte en form for praksissjokk. Tre lærere sier til Aftenposten (2/2 -09): "Vi får praksissjokk. Vi så frem til å lære bort kunnskap til elevene, men møtet med skolen ble ikke som vi hadde tenkt. Vi er 90 prosent sosiallærer og 10 prosent lærer. Atferdsproblematikk spiser opp tiden". Fra utdanningen savner disse lærerne mer undervisning i spesialpedagogikk. De gir videre uttrykk for at de ikke har god nok kompetanse i hvordan de skal lære bort kunnskapen til elevene. Praksisen i utdanningen med store studentgrupper gir ikke mulighet for den enkelte til å få prøvd seg skikkelig som lærer. De savner et fag i utdanningen som tar seg av den praktiske utøvelsen av yrket. Disse lærerne ville naturlig nok støttet det å utvikle en mer praksisrettet lærerutdanning.

Å komme ut som ny lærer oppleves tilfredsstillende og spennende, men samtidig travelt og utfordrende. Elevene oppleves som svært ulike. Å motivere til skolearbeid er en utfordring og det blir lange dager og liten tid til refleksjon. Noen lærere lykkes, mens andre lykkes i mindre grad. Noen havner i sykemelding i korte eller lengre perioder. En lærer beskriver sitt møte med skolen slik:

Å være nye lærer er overveldende, men skolen er en flott arbeidsplass! Stor glede ved å begynne som lærer. Ingen jobb har vært så meningsfylt, men heller ikke så krevende og slitsom. Ingen av de erfarne lærerne delte sine erfaringer eller fortalte hvor travelt det var å være ny, ingen spurte hvordan det gikk. Vi var ikke høy i hatten. Vi følte oss små men likevel veldig privilegert. Mange spørsmål og ingen svar. Liten oppfølging. Stiller seg spørsmålet om gjorde jeg det rette nå. Det ble veldig mye på en gang. Vanskelig å henge med. Passe porsjoner er bedre. Rektor stiller krav og har forventninger til lærerne og det oppleves som positivt. Nye lærer blir sett, men er litt for stressa til å legge merke til det (Amundsen, P. referat fra seminar HiNe 2008).

Nye lærere representerer en stor ressurs for en skole. Den første tiden som er svært krevende ville imidlertid bli betydelig lettere å klare med en erfaren lærer som veileder. Sitatet nedenfor sier noe om dette:

Å komme som ny lærer var veldig kaotisk. Årsplaner er fryktet og en bøyg. Skolen jeg er på har to 8. klasser. En av lærerne har tatt seg av meg som ny lærer og gitt innføring i det praktiske lærerarbeidet. Det er ikke vanskelig, men man må vite hva

man skal gjøre. Jeg har blitt tatt godt i mot av et flott kollegium og føler meg inkludert. Dette er veldig viktig. (Amundsen P. 2008, ref. seminar HiNe)

En annen nyutdannet lærer uttrykker at de møter skolens praksis med blanke ark:

Som ny i læreryrket møter man mange utfordringer. Vi har tatt en utdanning som skal ha gitt oss innsikt i ulike pedagogiske tanker som er tenkt før oss, men vi skal også være i stand til å tenke pedagogiske og faglige tanker selv. Intensjonen er selvsagt at vi skal bli gode lærere og det tror jeg man får muligheten til. Men læreryrket er så mye mer enn å være utdannet lærer. Læreryrket krever mye mer enn det høgskoleutdannelsen har gitt oss. Vi møter på en måte med blanke ark i vår første jobb på en ny og ukjent arbeidsplass. Vi er lærere, men vi er omtrent like ukjente med læreryrket som vi var med lærerstudiet da vi møtte der for første gang (seminar HiNe 2008).

En lærer kommenterer arbeidspresset slik:

Utfordringene er mange og jeg ser at læreryrket er et yrke der det ikke er noe problem å gå tom før jul hvis man skal få alt opp å gå. Eg innser at eg bare kan gjøre så godt eg kan innenfor tidsramma som eg har og så må eg hent krefter og bruke tid på familien. Når eg sitter til klokken 12 om kvelden og retter stiler så kjenner jeg at det kan ikke fortsett sånn. Etter hvert så blir man kanskje mer rutinert og dreven og får banket ned timetallet etter hvert. Eg har også prøvd å gjøre det slik at elevene arbeider i lag og legger fram for hverandre (Seminar HiNe 2008).

I en undersøkelse som ble gjort i 2004 beskriver seks nyutdannede møtet med elevene som svært givende, men samtidig utfordrende. Summen av utfordringer oppleves overveldende, og travelheten oppleves til tider stressende. Mulighetene for refleksjon er små. De konkretiserer utfordringene som å handle om at elevene er svært ulike og det tar tid å bli kjent med hver enkelt for å kunne tilpasse opplæringen. Enkeltelever kan være tøffe og voldsomme mot sine medelever, og slåsskamper kan oppstå. Noen elever vil gjerne prøve ut ny lærer og kan bruke et tøft språk. Arbeidet med klassemiljøet er krevende balanseøvelse mellom tydelig ledelse og det å komme elevene i møte.

1.1 Det positive ved å være lærer

Nesten all forskning om læreryrket er problembeskrivelse. Læreryrket har vært krevende og er ikke blitt mindre krevende i vår tid. Men arbeidet som lærer er samtidig spennende og utviklende for de som føler at de mestrer møtet med elevene og klarer å organisere gode læringssituasjoner for elevene. En nyutdannet sier det slik:

Det er en unik situasjon, det å komme i kontakt med ungdom og kunne påvirke og det å styre sin egen arbeidssituasjon. Læreryrket er jo også et veldig liberalt yrke, en må jo være tilstede hele dagen og stå på i 45 minutter hver time men kan jo også i stor grad velge hva du vil bidra med sjøl. Eg føler at eg i stor grad får utviklet meg sjøl. Det er jo møtet mellom meg og enkelteleven som er givende. Når det er positivt er det veldig givende og bra. Det er jo en sterk dynamikk som gir energi som noen gang smitter over til meg sjøl. No føler jeg at jeg i en periode har gitt energi til elevene men elevgruppa har en syklus og den utvikler seg. Kanskje vil elevene gi mer energi til meg etter hvert og bidra til mi opplading av batteriene. Eg trur kanskje det vil ta en 2 – 3

måneder før en oppnår tillit hos elevene og de ser at jeg er en grei kar og at det er greit å ha meg til lærer så tør de opp (Amundsen 2007).

2 Behovet for støtte og veiledning

Alle nye lærere uttrykker et klart behov for støtte og veiledning innenfor områder som handler om hvordan være en god leder, hvordan gjøre planleggings- og vurderingsarbeidet. Videre føler nyutdannede at tilpasset opplæring og arbeid med IOP er vanskelig. De føler ikke at de har nok kunnskap om kunnskapsløftet og de ulike fagplanene og lærerveiledningene. Foreldresamarbeid føler mange nyutdannede seg tynt ”skodd” til fra utdanningene. Nyutdannede er motivert for å utvikle et godt læringsmiljø og organisere læringsarbeidet slik at elevene trives og lærer. Denne utfordringen oppleves sammensatt og noe de kan bli bedre på over tid. Nyutdannede lærere uttrykker behov for veiledning om mange ting for eksempel om arbeidsplassens rutiner, planarbeid, tilpasset opplæring, begynneropplæring, elev-/foreldresamtaler, organisering av foreldremøter og takling av utfordrende elevatferd (Amundsen 2007).

En lærer beskriver utfordringene slik med å være ny og bli kjent med skolen litt etter litt:

”Vi har behov for at noen viser oss veien på den nye arbeidsplassen. Det er tusen ting vi trenger å vite før vi kan fungere som de lærerne vi er utdannet til. Først må vi bli kjent med de fysiske rammene, hvor er inngangen, garderoben, toalettet, klasserommene, rektors kontor, når er det friminutt, hvordan fungerer kopimaskinen osv – mye av det er likt for alle som starter på en ny arbeidsplass. Som lærer må vi også vite hvordan man jobber på denne arbeidsplassen – hvordan lages ukeplaner, er det faste maler for årsplaner eller lager man nye for hvert år i alle fag, hvilke læreverk brukes i ulike fag, hvordan brukes læreverkene, hvordan er timeplanen, hvilke fag skal jeg undervise i, osv, osv?”

Og selvsagt skal man bli kjent med elevene og vite hvilke behov de har. Det er dem vi er der for. Dette er ting vi må vite og noen må vise oss veien i denne jungelen av informasjon, regler, møter, frister, arbeidsmåter, tester, læreverk og planer. Vi er ikke utdannet til å vite alt dette. På dette området møter vi med blanke ark! (Amundsen, 2008).

Nyutdannede lærer beskriver behovet for veiledning og for å ta et steg om gangen slik:

Kurs i regi av kommunen for alle nye lærere kunne være bra. Ansvar for å støtte og veilede nyutdannede kunne ligge hos teamleder. Det må være avsatt tid til veiledning og det burde minst være en dag pr uke. Man føler seg veldig liten når alt er nytt, og man går rett på jobb. Føler veldig liten kontroll og det er en dårlig følelse. Erfarne lærere snakker ikke om det, de har det i blodet. Systematisk fokus på det å være ny hadde vært til stor hjelp (Amundsen, 2008).

En av lærerne har tatt seg av meg som ny lærer og gitt innføring i det praktiske lærerarbeidet. Det er ikke vanskelig, men man må vite hva man skal gjøre. Jeg har blitt tatt godt i mot av et flott kollegium og føler meg inkludert. Dette er veldig viktig. Man er så stressa som helt ny at det er mye man ikke får med seg. Jeg var så stressa fordi en gutt ikke ville sitte på den plassen jeg hadde gitt han, at jeg ikke fikk med meg

noen ting av rektors tale ved åpningen eller instruksjonen om hvordan kopimaskinen virket. Man må senke skuldrene og ta en dag av gangen. Det kommer etter hvert. Jeg kan ikke forutsi alle konflikter, de må løses etter hvert. En slik erkjennelse kom etter en indre samtale med meg selv og den gjør at jeg senker skuldrene. Jeg har mange tanker om hvor man skal, men har ikke verktøy og språk for det (Amundsen 2008).

En nyutdannet lærer beskriver opplevelsen av å være nyutdannet og arbeidspresset slik:

Jeg har vært så sliten så jeg har lurt på om læreryrket var det rette eller om jeg skulle finne meg noe annet å gjøre. Jeg tenker at dersom jeg først skal bli utslitt så kunne jeg kanskje finne meg noen annet å gjøre som jeg tjente mer penger på. Jeg har kjent det slik at helga blir for kort og at jeg slettes ikke ser fram til å gå på en ny uke. Det har jeg tatt opp i veiledningen. Jeg har ikke tenkt å gi meg, det er ikke det, men det kjennes godt å gi uttrykk for det (Amundsen P. 2007 b).

Fra Gjesdal Skole i Rogaland sa veilederen om den nyutdannede læreren at: ”ho Hilde ho vil og vil og vil, men trenger veiledning”. Rektor sa at: ” hvis ikke skolen lærer av de nye lærerne, da har skolen et problem”. Skoler hvor nyutdanne lærere går inn i et utviklingsretta teamsamarbeid vil både få fram nyutdannet læreres meninger og ideer samtidig som de støtter den nye læreren i overgangen fra utdanning til yrke. Nye lærere vil med sin entusiasme og ofte ungdommelige vinkling lett ha noe å tilføre (Innlegg nasjonalt seminar 2006)

Nyutdannet lærer beskriver møtet med elevene både som positivt og slitsomt og at: ”læreryrket er mye mer utfordrende på felt jeg ikke trodde det skulle være for eksempel når det gjelder atferd og lysten til å lære seg noe. Tror at mange elever vil modnes i 9. og 10. klasse. Elevene er ikke helt modne nok til å tenke på sin egen karriere og yrkesutvikling. Det sies at 9. klasse generelt er det vanskeligste år (Amundsen 2007 b).

2.1 Utfordringer og muligheter mht. klasseledelse og klassemiljøutvikling

Undersøkelser peker på sammenhenger som lenge har vært kjent nemlig at systematisk og langsiktig arbeid med å styrke barns sosiale og emosjonelle kompetanse gir bedre miljø i klassen. Og trygge, selvsikre og glade barn har bedre forutsetninger for å lære. Ved noen skoler oppnådde elevene 11 prosent bedre læringsresultater gjennom å delta i programmer som styrker sosial og emosjonell kompetanse. Det er en sammenheng mellom å styrke elevenes sosiale og emosjonelle kompetanse og klasseledelse for å utvikle et best mulig læringsmiljø. Lærere flest og særlig nyutdannede opplever store utfordringer å lede en klasse og utvikle et godt læringsmiljø. Når 3 lærere uttaler i (Aftenposten 2/2-09) at de savner ressurser i skolen til sosiallærere, psykiatriske sykepleiere, spesialpedagoger og assistenter, så kan noe av forklaringen ligge i at de ikke føler seg forberedt eller kompetent til den personlige og sosialpedagogiske utfordring det er å møte en klasse. Dette er ikke bare en utfordring for nyutdannede lærere men utfordring er stor også for garvede lærere å engasjere elevene i læringsaktiviteter på en slik måte at det også fremmer et godt klasse-/læringsmiljø. En lærer reflekterer over sammenhenger i utfordringene med å utvikle gode klassemiljø og sier:

Elevene er ikke like reflektert som voksne og det er naturlig. De er seg sjøl nærmest og opptatt av at de skal ha det bra sjøl. Elevene bekymrer seg ikke over lærerens arbeid. De er mer i en forhandlingsposisjon. Et nei fra elevene er sjelden et nei men betyr heller kanskje eller muligens, trur eg. Eg har sagt til elevene at eg synes det har vært tungt til tider og hele tida gå og passe på og at vi ikke kommer i gang med

skolearbeidet. Og da har jeg opplevd at de har rydda i klasserommet og pynta til eg kom i klassen.

En nyutdannet lærer gir uttrykk for at de føler seg ukjent med utøvelsen av læreryrket i praksis og at det forventes mer av en lærer enn det utdannelsen har gitt. Nye lærere uttrykker at de møter på en måte med blanke ark i sin første jobb på en ny og ukjent arbeidsplass. Vi er lærere, men vi er omtrent like ukjente med det å være lærer i praksis som vi var med lærerstudiet da vi møtte der for første gang. Nyutdannede vil helst kunne konsentrere seg om elevene og undervisningen den første tida i yrket. "Alt det andre" utenom undervisningen tar mye tid og krefter, og dette kunne en med fordel lært seg litt mer over tid. Det er mange typer møter i en skole og det er prosjekter man skal vite noe om og ta stilling til. En nyutdannet lærer uttrykker dette slik:

"Når det er så mye å sette seg inn i som ny lærer kan det være hensiktsmessig å ikke prøve å lære alt på en gang, men lære seg ting litt etter litt. Når en skal spise en elefant, hvordan gjør en det? Jo en spiser den bit for bit. Da har en mulighet for å fordøye den. Som nyutdannet må en lære det viktigste først og det viktigste er det som gjelder elevene og den undervisningen vi skal gjøre. Det hadde vært fint om vi kunne fått lov til å få grepet om det som gjelder undervisningen og elevene før vi må sette oss inn i alt det som er rundt". (Amundsen, 2008).

2.2 Personlig-profesjonell kompetanse - lærere skaper sin egen unike læringsvei

Det kan være interessant å vite noe om sammenhengen mellom studentenes personlig-profesjonelle kompetanse og hvordan de forholder seg til utfordringene som nyutdannet lærer. Forskning viser at studentene gjør viktige valg gjennom utdanningen ut fra det synet de har på lærerrollen og hvordan de ser på seg selv som framtidig lærer. Lindhart (2007) har undersøkt 3 nye læreres begynnerstrategier i skolen knyttet til spørsmålene:

- hvilke strategier benytter den nyutdannede i undervisningen
- hvor henter strategiene sitt grunnlag, fra utdanningen, egen skolegang, oppvekst i familien?
- hvordan og på hvilken bakgrunn utvikler den nyutdannede sin praksis

Hovedtendenser i svarene fra de nyutdannede lærerne kan stikkordmessig beskrives slik:

- studentene skaper sine egen unike læringsvei i utdannelsen ut fra hvordan de ser seg selv som fremtidig lærer
- ut fra bilde av seg selv som lærer vurderer studenter løpende om undervisning er relevant/interessant eller om for eksempel vikararbeid vil gi større utbytte
- lærerutdannelsens kunnskapsinnhold er ikke synlig i den nye lærers praksis
- begynnerstrategiene i første undervisning som nyutdannede gjennomfører synes å være bestemt av forhold fra før lærerutdanningen
- elevenes lærebøker og tema bestemmer det faglige innholdet
- undervisningsformene velges blant dem som den unge lærer er fortrolig med fra egen skolegang og utdanning
- der skjer ikke revolusjonerende endringer gjennom utdanningen av standpunkter om lærerarbeidet som studentene hadde ved utdanningens begynnelse

- en individualisert lærerkultur gjør at den nye lærer befinner seg i et perifert forhold til resten av kollegiet slik at utfordringene som lærer privatiseres
- i en samarbeidende lærerkultur blir undervisning synlig og gjensidig diskutert. Den nye lærer observerer, stiller spørsmål, snakker med kolleger og venner og ser nye handlingsmuligheter. Disse brukes kun dersom de er i samsvar med egne standpunkter og orienteringer

Studien til Lindhart viser at å utdanne seg til lærer er en livs-læringsprosess og at studentene påvirkes som lærere like mye av forhold før utdanningen som av lærerutdanningen. Å utvikle seg som lærer vil da være svært avhengig av en samarbeidende utviklingskultur på den skolen nyutdannede kommer til. En studie fra 2008 viser at i møtet mellom nyutdannet og veileder fikk erfarne kolleger mange ideer til egen praksis og de begynte å reflektere over egen praksis. Her kan også ligge en inspirasjon til skoleutvikling (Grimsæth, 2008). Hun gjorde intervju med 7 nyutdannede og deres veiledere.

For lærerutdanningen vil en ut fra denne undersøkelsen kunne trekke den konklusjon at lærerutdanningen kan vurdere å gå inn på studentenes forståelse av hva læreryrket går ut på i praksis og hvordan en best kan forberede seg til lærerarbeidet gjennom utdanningen.

3 Mentorordning for støtte og veiledning av nyutdannede lærere

Skolene er pålagt (Opplæringsloven § 10-8) å støtte og veilede nyutdannede. Med en obligatorisk mentorordning iverksatt fra 2009-10 vil alle skolene etter hvert måtte ta imot nyutdannede ut fra intensjoner og planer. Planer for å veilede nyutdannede kan inneholde både skriftlig og muntlig informasjon, omvisning og individuell veiledning. Det er snakk om både å gjøre yrkesstarten overkommelig for den nye læreren og samtidig ta det ansvaret skolen som sådan har for kvalitet på undervisningen. Tiden for privatpraktiserende pedagoger er forbi. Nyutdannede er klar på tema som kunne tas opp i veiledningen. En nyutdannet lærer uttrykker dette slik:

Veiledningen kan handle om slike ting som planarbeid, læringsorganisering arbeidsmåter, klasseregler, læreverk – rett og slett de tingene som tilhører undervisningsdelen og arbeidet med elevene. Det er det vi trenger å sette oss inn i først. Kanskje bør akkurat disse punktene være teamleders oppgave. Men det må være satt i system. Det bør være en mal slik at alle nye får informasjon om de samme tingene, men tilpasset til det trinnet man skal jobbe på. Det bør være avsatt tid til dette. Minst en hel dag før skolestart, gjerne flere dager hvor veilederen kun skal bruke tid på å sette den nye læren inn i arbeidsmåtene ved trinnet/skolen. (Amundsen, 2008 b)

At individuell veiledning av nye lærere verdsettes og oppleves som svært nyttig av nyutdannede lærere er klart dokumentert av flere. Ny lærer ved en barneskole i Rogaland sa at veiledningen har gitt mulighet for:

- refleksjon over egen praksis og muligheter
- får respons på egne tanker
- lokal veileder stiller spørsmål som bidrar til å løfte blikket
- nyutdanna setter dagsorden
- veiledningsmøter er lærerrike, får konkrete råd
- har fått mange verktøy

- får gode tilbakemeldinger (innlegg nasjonalt seminar UiA 2006).

3.1. Veiledning av nyutdannede – to eksempler

I eksemplene nedenfor er det gått litt inn i selve veiledningsprosessen mht innhold og koreografi, men uten at alle detaljer er med. Hensikten er å anskueliggjøre hvordan lokal og ekstern veileder både kan støtte den nyutdannede i konkrete løsninger på utfordringer men samtidig bidra til å heve blikket og reflektere over viktige sammenhenger og ulike sider ved utfordringer som en opplever problematisk. En viktig egenskap for veileder er å kunne stille gode spørsmål.

Eksempel 1.

Eksempelet viser noe fra en dialog om hvordan lokal veileder har koreografert et veiledningsmøte med nyutdannet lærer og fordelt oppgaver slik at alle kan være forberedt. Den nye læreren har meldt behov for å snakke om en utfordrende elev. På siste møte er veileder fra lærerutdanningen, lokal veileder og nyutdannet blitt enig om et skjema som ny lærer skal bruke for å registrere elevenes atferd mht manglende impuls kontroll, konsentrasjonsvansker og hyperaktivitet. Ny lærer skal krysse av for elevatferd, observere ei økt og gjøre notater. Ny lærer skal tenke på hvordan hun veileder eleven når han forstyrrer klassen og vurdere hvordan eleven står faglig. Spørsmål som kan tenkes over og drøftes i veiledningsmøte er hvordan eleven skal hjelpes til bedre læring og elevens sterke sider og spesielle interesser.

Veileder fra lærerutdanningen skriver til nyutdannet at ”Du sier eleven har spurt hva ADHD er? Veit du hvorfor han lurer? Hvordan kan vi hjelpe han til å forstå seg selv, godta seg selv og leve med dette best mulig? Spørsmålet er hvordan komme videre med å forstå eleven og hjelpe han (Hanssen, 2007).

Eksempel 2.

Nyutdannet lærer skriver til veilederen fra lærerutdanningen: *Vi har hatt en kjempefin juleferie, det var godt å ta en pust i bakken. Til neste møte kunne jeg tenkt meg å få snakket litt rundt hvordan jeg best kan hjelpe elever som sliter med å konsentrere seg, har et par elever som sliter masse med konsentrasjonen og som ikke får gjort så mye i timene. Har vi tid kunne jeg tenkt med å komme inn på noen tips i forhold til de ”usynlige” elevene. De elevene som ikke gjør så mye av seg, synes det er så vanskelig å nå over alle når det er noen som tar så mye av oppmerksomheten. Håper dette er noe å bygge på, på torsdag. Vi snakkes.*

Veilederen fra lærerutdanningen tenker at en slik melding fra nyutdannet gir rom for tolkninger. Bør jeg som ekstern veileder gå direkte på det som jeg oppfatter som nyutdannet sitt tema. Hun skriver om konsentrasjonsvansker. Men hvordan kan hun komme med en slik diagnose, for det er vel ikke noe som kan sees? Handler det egentlig om dette? Et utall av spørsmål melder seg i kjølvannet av det nyutdannet melder som behov.

Ekstern veileder svarer slik: ” *godt å høre at du har hatt en fin jul og fått samlet krefter. Samtidig er det fint å ”høre” at du er motivert for å ta fatt igjen. Jeg tenker at vi starter med det første temaet ditt – elever som har vansker med å konsentrere seg. Fortell litt om hvordan du tenker at noen har konsentrasjonsvansker og si litt om hvordan det kommer til uttrykk – hva er det mon tro du ser og hører som gir deg grunn til å si at elevene har konsentrasjons-*

vansker? Fint om du skriver ned noen stikkord før møtet. Hva gjør du allerede av gode ting for å hjelpe denne elevkategorien? Fint om du kan komme med erfaringsbaserte innspill, både egne og andres? Hva med foreldresamarbeid i slike spørsmål? Kanskje kan du også fortelle litt om hvordan Kari (lokal veileder) kan bringe tilsvarende spørsmål videre i systemet.

For å løfte diskusjonen og for å få et felles diskusjonsgrunnlag, får vi alle tenke litt på begreper som kan knyttes til konsentrasjon: motivasjon, utholdenhet, mestring, selvbylde, interesse – alt sett i lys av didaktikken. Kanskje må litt systematisk observasjon til?

Når det gjelder de stille og mer usynlige elevene, så kan vi diskutere dette i lys av klasseledelse eller koreografibegrepet. Slik tenker jeg koreografien på møtet. Kom med innspill før dagsorden for møtet bestemmes endelig. Håper dette gir mening. Så snakkes vi torsdag. Hilsen Brit

3.2 Skien Kommune – tiltak for veiledning av nyutdannede lærere og førskolelærere

Fra 2005 innførte kommunen obligatorisk veiledning for alle nyutdannede lærere og førskolelærere. I 2007 fikk 42 nyutdannede veiledning og i 2008 var antallet 38. Tenkningen og tiltakene som Skien kommune gjennomfører ble presentert av Dag Olav Espeland (ansvarlig for skole- og barnehageavdelingen i kommunen) på nasjonal konferanse i Oslo i november 2008.

Visjoner for å organisere veiledning av nyutdannede:

- Lærerutdanningene er så viktig at de ikke kan overlates til utdanningene alene
- Lærerutdanningene må mer inn i skole og barnehage
- Lærerutdanningene må mer ut og forske på skoler
- Å gi nyutdannede 100 % ansvar fra dag 1 representerer en kjempeutfordring
- Arbeidsgivere gjør ikke jobben sin hvis de ikke tar godt imot nyutdannede
- Nytilsatte må "dyrkes fram" til å bli gode lærere/førskolelærere
- Skoler og barnehager må bruke nye læreres kompetanse i kollegiet
- Refleksjon rundt lærerarbeidet kan bidra til å koble teori og praksis

Programmet for veiledning av nyutdannede er overtatt av kommunen som skoleeier. Skien kommune mener at de vil stå overfor et generasjonsskifte med mangel på kvalifiserte lærere og at de med en veiledningsordning vil stå sterkere mht å rekruttere gode lærere. Kommunen mener at lærerkompetanse er nøkkel til kvalitet på opplæringen. De ser veiledning av nyutdannede som et ledd i det å utvikle refleksjonskompetanse hos alle lærere innenfor skoler som lærende organisasjoner. Kommunen er i ferd med å utdanne et fast veilederkorps for nyutdannede.

Når kommunen ansetter nyutdannede lærere og førskolelærere frikjøper de veiledere og oppnevner en koordinator for veilederne. Kommunen pålegger alle nyutdannede å delta i veiledningen. Alle veiledere får kompetanseheving på veiledning og lærerutdanningen sørger for veiledning på veiledningen. Det etableres et nettverk for veilederne. Høgskolen blir en nøytral aktør som deltar på den faglige siden.

Tiltak som Skien kommune gjennomfører for de nyutdannede:

- nyutdannede gjennomgår program for kvalitetssikring
- nyutdannede deltar i 5 ind. veiledninger og 5 gruppeveiledninger

- felles oppstartsamling med nyutdannede, veiledere og rektorer
- ”bli-kjent-møte” med nyutdannet, rektor og veileder ved oppstart
- evalueringssamtale med rektor og veileder på vårparten
- veiledning av nyutdannede ledes av koordinator i samarbeid med høyskolen

Veileders oppgaver:

- gjennomfører 5 individuelle og 5 gruppeveiledninger
- deltar i felles oppstartsamling
- møte med skolen/rektor og den nyutdannede
- 4 møter for erfaringsdeling i veilederkorpset lokalt
- deltar i samlinger i regi av høyskolen 4 ganger i året
- drøftinger i etterkant av veiledningen på gruppeveiledningen
- veileder har også ”administrasjonstid” (innkallinger, rapportering m.m.), transporttid, loggskrivning

Erfaringer med veiledningsprogrammet for nyutdannede i Skien kommune:

- Aktiviserer teorikunnskap
- Å ha veileder fra annen skole styrker egenutviklingen
- Skaper økt trygghet i lærerrollen
- Medfører trygghet til å fremme egne meninger i nytt kollegium
- Bidrar til at den nyutdannede kan brukes som ressurs i faglige drøftinger

Skien kommune vurderer å frikjøpe nyutdannede fra 20 % av jobben og de ser muligheten av å øke omfanget av veiledningen. De reflekterer over å samarbeide med lærerutdanningen om ”Den kompetente lærer”.

3.3. Veiledningstiltak for nyansatte lærere på Østre Skole (Danmark)

Ut fra intensjonen om å gjøre skolestarten” så god som mulig for nye kolleger, har Østre Skole beskrevet hva de vil gjøre i følgende punkter:

- Veiledning av erfaren kollega: Det avsettes timer til den nyutdannede og en erfaren kollega som veileder til eksempelvis nettverksmøter og supervisjon.
- Introduksjonsmøte: Kort etter at ansettelsen er bekreftet avholdes et møte mellom den nyansatte lærer og ledelsen med omvisning på skolen, orientering om praktiske forhold og fagfordelingssystemet og prinsipper for teamsamarbeid.
- Introduksjonsmappe utleveres med plan over skolen, navne-/adresselister, skolens tradisjoner, medie-/biblioteksenterets funksjon, bestillingsordninger m.m.
- Møte ressurspersoner: møte med dataveileder, rådgivning om lærebøker og spesialrom, bestille materiell, opprette mail-adresse, AV-materiell m.m.
- Møte kommunal skoleledelse: morgenkaffe på rådhuset, skoleadministrasjonen presenterer seg, kommunens skolepolitikk, besøk på pedagogisk sentral, besøk naturskole, m.m.
- Viktige møter: Samtale ny lærer og ledelse innen 1. oktober, mellom nyansatt og tillitsrepresentant før jul. Møte mellom ny lærer, tillitsrepresentant og ledelsen i november og mars. Deltakelse i fagfordelingsmøte med støtte fra en erfaren lærer. (Taarstad T., Voss N. & Holm-Larsen S.: ”Første år som lærer”).

3.4. Hvordan kan skoler forholde seg til nyutdannede lærere?

Hva er galt med lærerutdanningen siden nye lærere har bruk for støtte? Dette spørsmålet er blitt stilt flere ganger i Danmark når prosjektet ”Ind i lærerprofessionen” er blitt presentert. Realiteten er at lærere i alle nordiske land etterspør personlig veiledning og tid til refleksjon. Spørsmålet som er stilt rundt dette i Danmark er om slik veiledning til nyutdannede bør gis bare som personlig oppfølging eller også spres i lærerteamet som et insitament for skoleutvikling (Thorsvang, 2008). Kanskje vil det være hensiktsmessig å tenke i begge retninger dvs at nyutdannede både får individuelle veiledning i forhold til behov og blir veiledet av teamet. Nyutdannede lærere møter i sine første år i arbeid særlige utfordringer som gir en bratt læringskurve i form av læringsprosesser hvor de utvikler seg fra uerfarne til erfarne lærere. For å støtte de nyutdannede i denne læringsprosessen kan skolen iverksette tiltak som verdsettes av nyutdannede. Tiltakene bør også sees på, fra skolens side som en investering i kvalitet og som en måte å ta det ansvaret skolen har. Slike tiltak kan være:

- nyutdannede følges opp av leder med 3-4 medarbeidersamtaler første året
- nye lærere får nødvendig informasjon muntlig om skolens organisering
- skolen informere skriftlig om skolens organisering, undervisning og rutiner
- tilrettelegge slik at nyutdannede får undervise i fag de har videreutdanning i og ikke får undervisningsoppgaver andre lærer ikke vil ha
- gjerne la nyutdannede bli kjent med skole og undervisningsoppgaver før sommerferien eller før planleggingsdager/skolestart
- la nyutdannede få del i planer og rutiner som gjelder for det arbeidet lærer skal gjøre
- få fram hva nyutdannede hva de kan bidra med til skolens utvikling
- spørre nyutdannede hva de har behov for av støtte og veiledning og inngå skriftlig avtale om veiledning med faste veiledningstider (10 – 18 veiledningsøkter i året) og med fordeling av ansvar for hvem som gir veiledning om hva, den faste veileder, lærerteamet, inspektør, s-teamleder osv.
- engasjere en erfaren lærer som veileder for den nyutdannede
- lærerteamet hvor nyutdannet lærer hører til kan avsette tid til ”den nye lærers tid” hvor fokuset er veiledning av den nyutdannede
- knytte seg til nettverk/informasjon om ”Veiledning av nyutdannede”

3.5. Et skoleeksempel på en veiledningsplan ved ”Framgangsvik” Skole

Ved vår skole ønsker vi å sikre oss at nyutdannede og nytilsatte føler seg velkommen og kan gjøre en god lærerjobb og lykkes med sin undervisning. Denne planen vil være retningsgivende for hvordan vi tar imot nyutdannede/nytilsatte. Intensjonen er å følge planen i grove trekk, men den må også tilpasses de behovene den enkelte nyutdannede har for støtte og veiledning alt etter tidligere erfaringer og utdanninger. Med utgangspunkt i planen vil vi samtale med den nyutdannede med sikte på å utforme en avtale om veiledning som både ivaretar den nyutdannedes behov for veiledning og skolens intensjoner.

Planen tilsier at vi ønsker å ta imot nyutdannede og nytilsatte på en målrettet og grundig måte ved at vi lager rammer for og avsetter tid til veiledning, slik at veiledningen ikke oppleves som en belastning for partene. Den personlige veiledningen skal supplere og ikke erstatte annen veiledning og støtte som ellers skjer i samarbeidet mellom lærerne, i klasseteam og trinnteam. Veiledningen med en egen veileder skal også gi mulighet for å støtte den kompetansemessige så vel som personlige og emosjonelle siden av den nye lærerens

profesjonelle utvikling. Fra vår virksomhets side er det et overordnet mål at nyutdannede lærere og nytilsatte trives og ønsker å være tilsatt ved skolen

Målsetting for veiledningen er å:

- bidra til at nye lærer blir sikrere i sin yrkesrolle og møter elevene på en trygg måte
- forebygge og dempe et eventuelt ”praksissjokk”
- hjelpe den nyutdannede til å ”løfte blikket” og reflektere over pedagogiske valg og til å lære av praksis
- støtte den nyutdannede i å utvikle praktisk yrkeskompetanse
- supplere og støtte den uformelle veiledningen som den nyutdannede mottar
- være personlig støttende i forhold til utfordringene som den nye læreren møter
- være en vinn/vinn situasjon der skolen som organisasjon styrkes og den enkelte nyutdannede får en god start
- få fram og ta vare på nyutdannedes kunnskaper, ideer og ressurser
- ivareta skolens behov for å gi god undervisning og utøve god personalpolitikk overfor nyutdannede

Veiledningen kjennetegnes av at den:

- skjer på en organisert måte tilpasset den nyutdannede lærerens behov
- gis til fast tid og samtidig ut fra nyutdannedes behov
- skjer ut fra forståelse mellom nyutdannet og veileder om når og hvor veiledningen skal skje, varighet, veiledningsgrunnlag og spilleregler for øvrig
- skjer delvis på grunnlag av at veileder har hatt mulighet til å være til stede i den nye lærerens undervisning
- endrer fokus etter hvert fra ”slik gjør vi det her”, til refleksjon over hvilken lærer den nyutdannede er blitt og ønsker å være
- nyutdannet lærer setter ord på sine tanker og pedagogiske valg som grunnlag for veiledningen

Framgangsvik skole ser også det å gi nye lærere god støtte og veiledning den første tida som et konkurransefortrinn når vi i Norge om få år vil få en god del lærere som går over i pensjonistenes rekke.

Veilederens ansvar og oppgaver er å:

- veilede ny lærer inn i organisasjonen, informere om hva skolen står for, planarbeid, rutiner, skolekultur osv
- la lære-å-kjenne-skolen-fasen ta den tid den trenger
- være en person som ny lærer kan henvende seg til med spørsmål, ideer og refleksjoner
- ta opp og belyse aktuelle hendelser og situasjoner
- ha visjoner og erfaringer om hva god undervisning er
- gi personlig støtte til ny lærer og være rådgiver ved behov
- belyse forhold som fører til at ny lærer utvikler yrkeskompetanse og lærer av praksis
- ta initiativ til å belyse sentrale utfordringer som skolen ønsker å informere om, så som arbeidsoppgaver, yrkesrollen, taushetsplikt og yrkesetiske spørsmål m.m.
- hjelpe den nyutdannede til å være en tydelig lærer og til å tro på egne kvaliteter

Rektors ansvar og oppgaver er å:

- ha overordnet ansvar for at nyutdannede tas imot på best mulig måte
- avklare nyutdannedes/nytilsattes veiledningsbehov

- ta initiativ til utforming og revidering av skolens plan for å ta imot og veilede nyutdannede lærere
- finne fram til en motivert og kompetent veileder
- være veileders formelle veileder og diskutere saker som veileder (og nyutdannet) ønsker å ta opp med rektor
- ha kontakt med nyutdannede lærere bl.a. gjennom medarbeidersamtaler
- sørge for at rammer og tidsressurs blir avsatt til veiledning
- introdusere nyutdannet i skolens kultur og virksomhet
- avklare skolens forventninger til nyutdannede/nytilsatte
- avklare nyutdannedes/nytilsattes veiledningsbehov som kan være å være en ressurs for skolen, å se læreryrket med friske øyne, å utgjøre en komplementær styrke i lærersamarbeid, å sette seg inn i egne oppgaver og ta ansvar, å lage undervisningsplaner, å være forberedt på travel hverdag og tidspress, å søke veiledning før eventuelle problem blir for store m.m.

Nyutdannet lærers ansvar og oppgaver er å:

- reflektere over og beskrive personlige og pedagogisk kompetanse som lærer
- orientere seg om skolens planarbeid, undervisningsorganisering, rutiner og kultur
- realisere egne intensjoner og metoder for undervisningen
- beskrive situasjoner som grunnlag for veiledning

Avtale om veiledning tilpasset nyutdannedes behov og skolens intensjoner

(Avtalen underskrives av begge parter).

- Første veiledningsmøte før sommerferien eller før planleggingsdagene
- Nyutdannede presenterer seg selv
- Inkludere nyutdannet for kollegaer for eksempel på avslutning før sommerferien
- Veiledning av nyutdannet på planleggingsdag
- Veiledning gjennom året – tett oppfølging ut fra behov – egen veileder – tid avsatt.

Litteratur

- Amundsen P. m.fl (2006): Intervju med 5 nyutdannede lærere etter første år i arbeid. Upublisert.
- Amundsen P. (2007a): Artikkelsamling, ”Når starten er god”, Utdanningsdirektoratet
- Amundsen P. (2007b): Intervju med 2 nyutdannede lærere i sitt første år i yrket.
- Amundsen P. (2008): Referat fra seminar for nyutdannede mfl. ved Høgskolen i Nesna, november 2008.
- Espeland D.O. (2008): Innlegg på nasjonal konferanse i Oslo i november 2008. (Espeland ansvarlig for skole- og barnehageavdelingen i kommunen)
- Grimsæth G. 2008: Stillingsinnhold - avgjørende for en god start i yrket i: Det Store spranget : ny som lærer i skole og barnehage, T.L. Hoel (red), Tapir, Trondheim
- Hanssen B. 2008, En sosiokulturell tilnærming til kompetanseoppbygging: et spørsmål om å lære om og lære i? Artikkel i boka ”Det store spranget, Tapir.
- Lindhart Lars (2007): *Hvor lærer en lærer at være lærer?* Læring som deltagelse i vekslende handlesammenhenger. København
- Thorsvang M. (2008): Ind i lærerprofessionen – kompetenceudvikling for nye lærere. Artikkel i ”Unge Pædagoger” 3/-08. Danmark

Fredrikke – Organ for FoU-publikasjoner – Høgskolen i Nesna

Fredrikke er en skriftserie for mindre omfangsrike rapporter, artikler o.a som produseres blant personalet ved Høgskolen i Nesna. Skriftserien er også åpen for arbeider fra høgskolens øvingslærere og studenter.

Hovedmålet for skriftserien er ekstern publisering av Høgskolen i Nesnas FoU-virksomhet. Høgskolen har ikke redaksjonelt ansvar for det faglige innholdet.

Redaksjon

Hovedbibliotekar

Trykk

Høgskolen i Nesna

Omslag

Grafisk design: Agnieszka B. Jarvoll

Trykk: Offset Nord, Bodø

Opplag

Etter behov

Adresse

Høgskolen i Nesna

8700 NESNA

Tlf.: 75 05 78 00 (sentralbord)

Fax: 75 05 79 00

E-post: postmottak@hinesna.no

Oversikt utgivelser Fredrikke

Hefter kan bestilles hos Høgskolen i Nesna, 8700 Nesna, telefon 75 05 78 00

Nr.	Tittel/forfatter/utgitt	Pris
2009/1	Morsmåslærere for minoritetsspråklige elever har ordet	150,-
2008/9	Medienes makt og rolle : hva kan vi lære av miljødebatten i Norge? : foredrag ved forskningsdagene 26. september 2008	40,-
2008/8	Sosialt utviklende og lærende prosesser i små og større læringsmiljøer / Jan Birger Johansen	70,-
2008/7	Evaluering av Lesefokus – leseopplæring ved Selfors barneskole / Anne-Lise Wie	115,-
2008/6	Grotting i skolen : tre grotter i "Ørnflåget" i Nesna – ferdtsel, muligheter og faglig tilnærming / Pål Vinje	55,-
2008/5	Den mangelfulle konstruktivismen i studiet av miljøbevegelsen/ Erik Bratland	40,-
2008/4	Deltids allmennlærerutdanning : opplæringsboka som verktøy i praksisfeltet (4. utg.) / Patrick Murphy, Morten Mediå (rev.)	65,-
2008/3	The Teacher for the Knowledge Society : With contributors from Argentina, Norway, Poland and USA / Nilsen, Harald & Elzbieta Perzycka (red.)	145,-
2008/2	Evaluering av arbeidet mot mobbing i fådeltskolen : muligheter og hindringer i forbindelse med implementeringen av et nasjonalt program mot mobbing i fådelte skoler (kortversjon) / Oddbjørn Knutsen	60,-
2008/1	Sammen om formidling : Høgskolen i Bodø og Høgskolen i Nesna fellesarrangementer under Forskningsdagene 2007, Mo i Rana / Ander-Trøndsdal, Kerstin m.fl (red.)	75,-
2007/14	ICT in educational context : exchanging knowledge between Czech, Norway and Poland / Siemieniecka-Gogolin, Dorota og Harald Nilsen	85,-
2007/13	Kids and Internett/Barn og internett : A Polish-Norwegian look at the digital world of kids/et polsk-norsk blikk på barn og unges digitale hverdag / Beata Godejord og Per Arne Godejord (red.)	175,-
2007/12	Om styrking av samisk språk og identitet med vekt på Helgeland og Västerbotten : rapport fra seminar i Hattfjelldal 25.-26.januar 2007 / Marius Meisfjord Jøseveld (red.)	75,-
2007/11	Når språk møter språk : om forholdet mellom morsmål og målspråk / Øyvind Jenssen	120,-
2007/10	Samspill med fokus på barneperspektivet : studentoppgaver fra studiet Småbarnspedagogikk 2006-2007 / Bjørg Andås Ohnstad (red.)	125,-
2007/9	Matematikk på ungdomstrinnet : med IKT og Cabri som verktøy / Harald Nilsen og Henning Bueie	45,-
2007/8	Hva viser småbarnsforskningen om barns sosiale utvikling i tidlige leveår? : en kritisk gjennomgang av psykoanalytiske, læringspsykologiske og tilknytningsteoretiske forklaringer / Oddbjørn Knutsen	55,-
2007/7	Lese og skrive og regne er gøy... : arbeid med begynneropplæring i lærerutdanningene ved Høgskolen i Nesna 2003-2007 / Anne-Lise Wie (red.)	160,-
2007/6	Dannelsesperspektivet i lese- og skriveopplæringen og ansvarsfordeling som grunnlag for videre utviklingsperspektiver / Elsa Løfsnæs	220,-
2007/5	Language learning - additional learning - learning environment - teachers's role : classroom studies in Czech Republic and Poland / Harald Nilsen	70,-
2007/4	På den åttende dag : en reise i en lærers erfaringer / Harald Nilsen	35,-
2007/3	The School Reform – 2006: Knowledge Promotion : a critical view Den norske skolereformen – 2006: Kunnskapsløftet : et kritisk blikk / Harald Nilsen	30,-
2007/2	Holocaust : rapport fra et dramaforløp med utgangspunkt i Joshua Sobols' skuespill "Ghetto" / Tor Helge Allen	200,-
2007/1	Curriculumtenkning innen TIMSS : metodeutvikling	120,-
2006/11	Forskjellighet og likeverdighet : en dekonstruktiv lesning av kunnskap og utdanning i den fådelte skolen / Anita Berg-Olsen	50,-

<u>2006/10</u>	Små skoler i små samfunn : å studere utdanning og læring i kontekst / Anita Berg-Olsen	50,-
<u>2006/9</u>	Bruk av Moodle som læringssystem og et sosialt samspill mellom studenter / Tom Erik Nordfonn Holteng og Laila Matberg	40,-
<u>2006/8</u>	Veiledning av nyutdannede lærere på Helgeland : nyutdannede lærere – halvfabrikata eller ferdigvare? / Knut Knutsen	100,-
<u>2006/7</u>	Om styrking av samisk språk og identitet med vekt på Helgeland og Västerbotten : rapport fra seminar i Hattfjelldal 26.-27.januar 2006 / Knut Berntsen (red.)	60,-
<u>2006/6</u>	Psykologisk subdeprivasjon hos barn i tidlige leveår og konsekvenser for den semantiske og fonologiske språkutviklingen / Oddbjørn Knutsen	50,-
<u>2006/5</u>	Phonetics : A Practical Course (cd-rom) / Patrick Murphy	100,-
<u>2006/4</u>	Barn og unges digitale hverdag : lærere og lærerstudenter diskuterer overgrepssproblematikk i digitale medier / Per Arne Godejord (red.)	250,-
<u>2006/3</u>	News og BitTorrent som verktøy for formidling av overgrepssmateriale : studentrapporter fra Prosjekt Gå inn i din tid, 1.år bachelor informatikk, HiNe / Per Arne Godejord (red.)	40,-
<u>2006/2</u>	Learning Management System og foreleserens opplevelse av jobbytelse / Laila Johansen Matberg og Tom Erik Nordfonn Holteng	50,-
<u>2006/1</u>	Samspillets betydning for den semantiske og fonologiske språkutviklingen i tidlige leveår / Oddbjørn Knutsen	70,-
<u>2005/11</u>	IKT-basert norskundervisning i utlandet / Ove Bergersen (red.)	85,-
<u>2005/10</u>	Drama Nettverk : rapport fra samling på Nesna 20. – 23. oktober 2004 / Anne Meek m.fl. (red.)	95,-
<u>2005/9</u>	Slik vi ser det : hva synes studenter om sin egen IKT-kompetanse etter avsluttet allmennlærerutdanning? / Laila J. Matberg og Per Arne Godejord (red.)	35,-
<u>2005/8</u>	Praksiskvalitet i allmennlærerutdanningen : en studie av adopsjonspraksis ved Høgskolen i Nesna / Kåre Johnsen	90,-
<u>2005/7</u>	Argumenter for og erfaringer med fysisk aktivitet i skolen hver dag : en analyse av et utvalg relevant litteratur og prosjekter i og utenfor Nordland / Vidar Hammer Brattli og Kolbjørn Hansen	55,-
<u>2005/6</u>	Praksisorientert lærerutdanning : presentasjon og evaluering av Dalu 2003 (rapport 1 og 2) / Hallstein Hegerholm	145,-
<u>2005/5</u>	Kjønnsrelatert mobbing i skolen : utfordringer for lærerprofesjonen / Arna Meisfjord	30,-
<u>2005/4</u>	Deltids allmennlærerutdanning : opplæringsboka som verktøy i praksisfeltet (2.utg) / Patrick Murphy	45,-
<u>2005/3</u>	Om styrking av samisk språk og identitet med vekt på Helgeland og Västerbotten : rapport fra seminar i Hattfjelldal 27.-28.januar 2005 / Knut Berntsen (red.)	60,-
<u>2005/2</u>	Norsk som minoritetsspråk – i historisk- og læringsperspektiv / Harald Nilsen (red.)	75,-
<u>2005/1</u>	Mobbing i skolen : årsaker, forekomst og tiltak / Oddbjørn Knutsen	55,-
<u>2004/13</u>	IKT skaper både variasjon og læring / Per Arne Godejord	30,-
<u>2004/12</u>	Deltids allmennlærerutdanning : opplæringsboka som verktøy i praksisfeltet / Patrick Murphy	45,-
<u>2004/11</u>	www.fruktkurven.no : systemering och utveckling av ett webbaserat abonnemang system / Peter Östbergh	90,-

<u>2004/10</u>	Utvikling av studentenes reflekterte og praksisrelaterte læring / Elsa Løfsnæs	90,-
<u>2004/9</u>	Utværdering av IT och lärkulturer : ett samarbetsprojekt mellan Umeå Universitet och Høgskolen i Nesna / Peter Östbergh, Laila Johansen og Peter Bergström	85,-
<u>2004/8</u>	Med sparsomme midler og uklare odds : oppfølgingstilbud for nyutdanna lærere / Harald Nilsen og Knut Knutsen	100,-
<u>2004/7</u>	Prosessen bak det å ta i bruk mappe som pedagogikk og vurderingsform / Tom Erik N. Holteng og Hallstein Hegerholm	60,-
<u>2004/6</u>	Utdanning og forskning innenfor samiske miljø på Helgeland og Västerbotten : rapport fra seminar i Hattfjeldal 22. – 23.januar 2004 / Knut Berntsen (red.)	70,-
<u>2004/5</u>	Behov for kompetanseheving innenfor reiselivsnæringa på Helgeland / Knut Berntsen og Ole Johan Ulriksen	35,-
<u>2004/4</u>	Evaluering av databasert undervisning av 3Bi ved Sandnessjøen videregående skole / Johannes Tveita	20,-
<u>2004/3</u>	Skolens verdigrunnlag i et rawlsiansk perspektiv / Ole Henrik Borchgrevink Hansen	25,-
<u>2004/2</u>	Multiplikasjon i småskole og på mellomtrinnet / Bente Solbakken (red.)	45,-
<u>2004/1</u>	Humanistisk eklektisme i spesialpedagogisk rådgivning / Oddbjørn Knutsen	45,-
<u>2003/9</u>	RedBull NonStop 2002 : utveckling av et web-baserat resultatrapporteringssystem för en 24 timmars mountainbike tävling / Peter Östbergh	50,-
<u>2003/8</u>	"Kan du tenke deg å jobbe for Høgskolen i Bodø" : om Høgskolen i Nesnas etablering av informatikkutdanning i Mo i Rana / Geir Borkvik	25,-
<u>2003/7</u>	Lærerutdannere i praksisfeltet : hospitering i barnehage og grunnskole / Oddbjørn Knutsen (red.)	55,-
<u>2003/6</u>	Teori og praksis i lærerutdanning / Hallstein Hegerholm	50,-
<u>2003/5</u>	Nye perspektiver på undervisning og læring : nødvendige forskende aksjoner med mål om bidrag av utvidet innhold i lærerutdanningen / Jan Birger Johansen	30,-
<u>2003/4</u>	"Se tennene!" : barnetegning – en skatt og et slags spor / Nina Scott Frisch	35,-
<u>2003/3</u>	Responsgrupper : en studie av elevrespons og gruppekultur - norsk i 10.klasse våren 2003 Korgen sentralskole / Harald Nilsen	80,-
<u>2003/2</u>	Informasjonskompetanse i dokumentasjonsvitenskapelig perspektiv / Ingvill Dahl	40,-
<u>2003/1</u>	"Det handler om å lykkes i å omgås andre" : evalueringsrapport fra et utviklingsprosjekt om atferdsvansker, pedagogisk ledelse og sosial kompetanse i barnehager og skoler i Rana, Hemnes og Nesna kommuner i perioden 1999-2002 / Per Amundsen	80,-
<u>2002/1</u>	Augustins rolle i Albert Camus' Pesten / Ole Henrik Hansen	35,-
<u>2001/6</u>	Etniske minoritetsrettigheter og det liberale nøytralitetsidealet / Ole Henrik Hansen	35,-
<u>2001/4</u>	Evaluering av prosjekt "Skolen som grendesentrum" / Anita Berg-Olsen og Oddbjørn Knutsen	70,-
<u>2001/3</u>	Fra Akropolis til Epidaurus / Tor-Helge Allen	40,-
<u>2001/2</u>	Hvordan organisere læreprosessen i høyere utdanning? / Erik Bratland	45,-

<u>2001/1</u>	Mjøs-utvalget og Høgskolen i Nesna : perspektiver og strategiske veivalg / Erik Bratland	30,-
<u>2000/11</u>	Implementering av LU98 / Knut Knutsen	120,-
<u>2000/9</u>	Moralsk ansvar, usikkerhet og fremtidige generasjoner / Kristian Skagen Ekeli	40,-
<u>2000/8</u>	Er dagens utdanningsforskning basert på behavioristisk tenkning? : drøfting av TIMSS' læreplanmodell fra et matematikdidaktisk synspunkt / Eli Haug	90,-
<u>2000/7</u>	Sosiale bevegelser og modernisering : den kommunikative utfordring / Erik Bratland	50,-
<u>2000/6</u>	Fådeltskolen - "Mål og Mé" / Erling Gården og Gude Mathisen	60,-
<u>2000/4</u>	Bidrar media til en ironisk pseudo-offentlighet eller til en revitalisering av offentligheten? / Erik Bratland	40,-
<u>2000/3</u>	FoU-virksomheten ved Høgskolen i Nesna : årsmelding 1998 / Hanne Davidsen, Tor Dybo og Tom Klepaker	35,-
<u>2000/2</u>	Maleren Hans Johan Fredrik Berg / Ann Falahat og Svein Laumann	150,-
<u>2000/1</u>	TIMSS-undersøkelsen i et likestillingsperspektiv : refleksjoner rundt dagens utdanningssektor og visjoner om fremtiden / Eli Haug.	30,-
<u>1999/2</u>	Kjønn og interesse for IT i videregående skole / Geir Borkvik og Bjørn Holstad	20,-
<u>1999/1</u>	Fortellingens mange muligheter : fortellingsdidaktikk med analyseeksempel / Inga Marie Haddal Holten og Helge Ridderstrøm	70,-